

OBEC TROJANOVICE
744 01 TROJANOVICE 210

Trojanovice, 5. května 2022

Adresáti: dle rozdělovníku

Stanovisko k alternativním využití důlních jam

Důl Frenštát - jih

Na katastru obce Trojanovice se nachází Důl Frenštát, závod jih, jehož součástí jsou dva podzemní objekty, které byly vybudovány v 80. letech 20. století. Jedná se o dvě jámy. Jáma F4 s hloubkou 903 m a jáma F5 s hloubkou 1087,6 m. Obě jámy jsou propojeny překopem v hloubce 897 m u jámy F4, a 899,6 m u jámy F5. Jáma F5 je dnes do výše překopu zatopená. Jámy nejsou vystrojeny. Jáma F4 má do hloubky 280 m průměr jámového stvolu 8,5 m, od této hloubky má průměr 7,5 m. Jáma F5 má po celé délce jámového stvolu průměr 8,5 m. Důvod zúžení jámového stvolu u jámy F4 je ten, že zde došlo dne 15. listopadu 1985 k havárii. Díky obecným geologickým podmínkám byla narušena stabilita jámy a došlo ke zhroucení 119 m výšky již vybudované jámy. Důvodem byly především složité geomorfologické poměry, kdy budované jámy leží v hornatém terénu s převýšením až 300 i více metrů, a podcenění nepříznivých geomechanických vlastností hornin podslezkého příkrovu. Důl byl chystán na roční těžbu 8,5 mil. t za rok, nicméně do vyhlášení konzervačního režimu se stihly vybudovat pouze dvě výše popsané jámy a k těžbě samotné nikdy nedošlo. (1., 2., 3.

Těžební aktivity na Dole Frenštát byly utlumeny v roce 1994 a byla zahájena údržba (konzervace) jam tzv. suchým způsobem. Byl vyhlášen konzervační režim, který je platný do dnešních dnů. V roce 1997 přichází snaha o znovuotevření dolu Frenštát s roční plánovanou těžbou 2,5 mil. t. za rok. Tato aktivita těžební společnosti byla odražena nesouhlasem místních samospráv a na podkladu aktivity vedoucí k opětovné otevírce dolu vzniklo Sdružení měst a obcí na ochranu beskydského regionu, které působí dodnes a zastupuje 29 měst a obcí, které dohromady čítají 300 tis. obyvatel. Od této doby začíná intenzivní snaha těžební společnosti o zhodnocení ložiska. Tohoto zhodnocení se snažila těžební společnost dosáhnout stanovením dobývacího prostoru na plyn (2002) a průzkumnou ražbou v délce 900 m a profilu 14 m² (2001 - 2004). Všechny tyto aktivity vedly k založení občanského sdružení Naše Beskydy, které zorganizovalo petici s názvem "Petice za zrušení a zasypání Dolu Frenštát", kterou podepsalo 26.500 občanů regionu. Tato petice byla v roce 2005 předána v Senátu Parlamentu České republiky. Snahy těžební společnosti byly tímto eliminovány. Následovaly dlouholeté spory o odstranění dočasných staveb na Dole Frenštát, kdy se zde nachází celkem 52 stavebních objektů s prošlou kolaudací a stavebním povolením. Tyto spory byly zahájeny v roce 2010 podáním podnětu k řízení o odstranění staveb, a byly doprovázeny navíc legislativními návrhy ze strany zástupců Našich Beskyd, kdy byla navrhována konkrétní paragrafová znění horního zákona, která by vedla k vyšším platbám za vydobytý nerost v době, kdy těžební společnost na tomto nerostu vydělávala, k řádnému vedení fondu na odstranění následků těžby a zrušení kompetence na úrovni předkupních práv

těžební společnosti na státní pozemky v rámci dobývacího prostoru. Navíc probíhala intenzivní jednání s ministerstvem průmyslu a obchodu ohledně surovinové politiky ČR, Politiky územního rozvoje ČR a také jednání s MS krajem ohledně Zásad územního rozvoje ČR. Trvalá snaha státu o konzervaci ložiska a dogmatické myšlení nad uhlím pod Trojanovicemi a Frenštátem jako strategické rezervy vedlo k mnohaleté blokadě rozvoje regionu. Všechny politické aktivity navíc byly doprovázeny občanskými aktivitami, kdy v roce 2007 byl 24 městy podepsán Dekret o uzamčení Země Valašské na 100 roků⁽⁴⁾. Tento je dodnes uložen v základech kaple na památné hoře Radhošť. Další občanskou aktivitou byla výstavba Zvoničky strážkyně Beskyd, která má symbolicky odzvonit umíráček Dolu Frenštát. Zvonička byla postavena a slavnostně požehnána v roce 2010. Všechny tyto aktivity na politické a občanské úrovni vedly k tomu, že byl dne 26.11.2019 uspořádán první kulatý stůl v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR na téma Definitivní uzavření Dolu Frenštát⁽⁵⁾. Záštitu nad tímto setkáním měl současný ministerský předseda prof. Petr Fiala. Následoval druhý kulatý stůl 21.11.2019 nad harmonogramem příprav na uzavření Dolu Frenštát⁽⁶⁾. Poté se konal třetí kulatý stůl na stejné téma dne 2.9.2020⁽⁷⁾. Výsledkem prvních třech kulatých stolů je zpracování projektové dokumentace na zásyp Dolu Frenštát i podklady pro zjišťovací řízení EIA⁽¹⁰⁾, který je také legislativně povolen rozhodnutím vydaným Obvodním báňským úřadem v Ostravě dne 20.8.2021, na základě Technického projektu likvidace hlavních důlních děl Dolu Frenštát vypracovaným v dubnu 2020 Dušanem Pravňanským, báňským projektantem⁽⁹⁾.

V mezidobí, dne 28. dubna 2021 navštívil frenštátské obce náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje s ředitelem odštěpného závodu Diamo s.p.. Tito sdělili místním samosprávám, že na základě usnesení vlády ČR ze dne 21. září 2020 bude důl Frenštát definitivně zasypán a na podzim roku 2021 bude zahájen návoz zásypového materiálu. Obcím byla také sdělena možnost využití fondu Spravedlivá Transformace, který je určen pro regiony postižené hornickou činností⁽¹¹⁾. Jednalo se o zásadní zlom pro region, který umožnil přejít z období snah o likvidaci do tvůrčího období budování občanské společnosti a místa pro život budoucích generací. Od této doby pracují obce v regionu na projektu "Revitalizace a transformace území Dolu Frenštát", nadregionálně významném projektu CÉRKA^(27., 28.), který pracuje s využitím mimo jiné plochy areálu Dolu Frenštát. Do dnešní doby bylo v rámci řešení transformace uspořádáno 144 jednání doložených zápisy s 35 institucemi a 30 podniky. Mimo jiné došlo také k prvnímu otevření diskuse nad alternativním využitím jam, kdy na 17. a 18. jednání zastupitelstva Obce Trojanovice bylo otevřeno téma uložení energie v jámách formou stlačeného vzduchu (metoda CAES). Toto alternativní řešení nebylo zastupitelstvem obce Trojanovice schváleno. Následně bylo zjištěno zpoždění zahájení zásypu mimo jiné s odůvodněním, že existuje projekt využití jam pro gravitační uložení energie firmy Gravitricity. Obec Trojanovice tedy zahájila jednání s firmou Gravitricity dne 15. prosince 2021⁽¹²⁾. Dále v rámci projektu CÉRKA byla mimo jiné podepsána memoranda o spolupráci se 4 univerzitami. Veškeré kroky jsou činěny ve vazbě na memorandum mezi subjekty Diamo s.p., Moravskoslezský kraj a Moravskoslezské investice a development a.s.. Obec Trojanovice dnem 28.4.2021 zahájila předprojektovou přípravu, na kterou následně získala finanční prostředky z Moravskoslezského kraje ve výši 5 mil. Kč. Výsledkem této předprojektové přípravy je vypracování studie proveditelnosti projektu CÉRKA. V rámci řešení studie proveditelnosti byl z podnětu obce Trojanovice dne 7. 4. 2022 uspořádán čtvrtý kulatý stůl v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, který měl řešit majetkoprávní vztahy se současným majitelem Diamo s.p.^(8., 13). Na tomto jednání však byla vznesena prosba ze strany zástupců Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), aby obec Trojanovice zahájila jednání s firmou Gravitricity, které by uspořádalo MPO. Byl stanoven také termín do kdy by se měla obec rozhodnout o alternativním využití. Jednalo se o termín do konce měsíce dubna. Na následném koordinačním online jednání se zástupci MPO bylo dohodnuto, že termín bude posunut na 6. května 2022.

V meziobdobí bylo dne 24.4.2022 zorganizováno obcí Trojanovice, za pomoci starosty města Příbor, jednání s doc. Josefem Malíkem nad alternativním využitím uložení energie pomocí stlačeného vzduchu.^(14., 15., 16) Návrh na zařazení alternativního využití jam formou stlačeného vzduchu CEAS do studie proveditelnosti byl opětovně projednán také na 22. zasedání zastupitelstva obce Trojanovice dne 25.4.2022. Tento návrh nebyl zastupitelstvem odsouhlasen.

Dne 28.4.2022 bylo uspořádáno zástupci MPO jednání s firmou Gravitricity na Ministerstvu průmyslu a obchodu v Praze. Na toto jednání si firma Gravitricity pozvala zástupce Ústavu geoniky Akademie věd ČR

a obec Trojanovice zástupce projektu CÉRKA, zpracovatele studie proveditelnosti PricewaterhouseCoopers ČR a zástupce ČVUT v Praze.⁽¹⁷⁾

Následně dne 30.4. 2022 byly zaslány obcí Trojanovice firmě Gravitricity slíbené doplňující otázky.⁽¹⁸⁾ Mezitím bylo dne 2.5.2022 na jednání s Diamo s.p. obci Trojanovice sděleno, že v březnu 2022 obdržel státní podnik Diamo objednanou studii na využití jam pro geotermální energii a jako přečerpávací elektrárnu. Starosta obce Trojanovice o zmíněné studii požádal. Dne 3.5.2022 bylo na obec Trojanovice doručeno manažerské shrnutí studie na využití geotermální energie.⁽²⁴⁾ Dne 3.5.2022 obdržela obec Trojanovice mailem také krátké stanovisko zástupce ČVUT k projektu Gravitricity a CAES Malík.⁽²⁶⁾ Stanovisko bylo pro Gravitricity podpůrné a pro CAES zamítavé resp. velmi skeptické.

Dne 5. května 2022 byl obci Trojanovice doručen mail s odpověďmi a přílohami, mezi kterými bylo mimo jiné také podpůrné stanovisko Akademie věd ČR.^{(19., 20., 21., 22., 23.,}

Na základě výše popsané geneze a prostudování všech materiálů bylo rozhodnuto alternativní využití jam na dole Frenštát ze strany obce Trojanovice

z a m í t n o u t

Odůvodnění:

1. Varianta Gravitricity

Varianta Gravitricity v rámci porovnání všech variant vyšla jako nejlépe realizovatelná, ale i tak ve fázi, která není podrobně rozpracovaná. Nejistota plynoucí z neexistence podrobného ekonomicko technického řešení je natolik velká, že by mohla ohrozit projekt CÉRKA. Tento je klíčovým a jediným projektem, který zastupitelstvo obce Trojanovice schválilo k jednání. Financování tohoto projektu je plánováno z operačního programu Spravedlivá transformace a počítá se zasypáním jam a likvidací povrchových objektů. Obec Trojanovice míří na využití prostředků z fondu Spravedlivá transformace ve výši 1 mld. Kč. Tyto finance by projektem Gravitricity v případě jeho neúspěchu byly ohroženy. Dalším ohrožením je fakt, že pro zásyp a likvidaci jam v budoucnu je nutné po dobu celé existence projektu alokovat cca 3 ha plochy na návoz zásypového materiálu v jadrové oblasti území, které je klíčové pro projekt CÉRKA. Proto zcela není možné souhlasit se stanoviskem firmy Gravitricity, že projekt se povrchu dotkne minimálně. Jiná likvidace (jámová zátka) není i přes dopis z Akademie věd ČR pro obec Trojanovice přípustná. Důvodem je fakt, že v budoucnu může být degradace jámy výrazným problémem pro celou oblast. Toto riziko obec Trojanovice nehodlá podstoupit. Dalším důvodem zamítnutí je nejasnost ve využití jam. Deklarováno je firmou Gravitricity využití jedné jámy a není řešena druhá jáma, respektive její údržba. Dále je zde velmi nejasná báňská legislativa a nelze souhlasit se stanoviskem Gravitricity, že existuje možnost převedení dolu na tzv. podzemní objekty na které se nevztahuje výkon báňské správy. Máme ověřeno na báňské správě, že výkon této správy je i nad takto převedenými podzemními objekty. Dále nelze souhlasit s tím, že energetický zákon by měl být vydán do konce roku 2022. Důvodem je, že první návrh nového energetického zákona bude předložen v Poslanecké sněmovně v září 2022, to znamená, že je nereálné, aby byl do konce roku 2022 schválen. Naprostá nejasnost legislativního rámce na úrovni báňské správy i přenosové soustavy je značným limitem pro rozhodnutí o využití jinak zajímavé výzvy na realizaci gravitačního úložiště. Také konzultace s firmou ČEPS ukázala, že firma Gravitricity s touto přenosovou soustavou nekomunikovala. Stanovisko ČEPS⁽²⁶⁾ ukázalo také jeden výrazný limit aplikace úložiště, kterým je nutná délka provozu 1 hodinu. Závaží při deklarované rychlosti 0,5 m za sekundu by dosáhlo dna jámy za 30 minut. To znamená, že pro tendrované služby ČEPS by bylo toto úložiště vyloučené. Je však pravdou, že funkčnost přes agregátora služeb obec Trojanovice neprověřovala. Dále byly zváženy k výše uvedeným rizikům a hrozbám také benefity. Tyto jsou představovány velmi vágně a obecně. Toto je důsledkem nedostatečné, respektive neexistující technicko ekonomické analýzy. I přes doporučení zástupců ČVUT a Akademie věd ČR nemůže obec Trojanovice připustit ohrožení revitalizace lokality v rámci projektu CÉRKA, kdy neúprosný harmonogram využití prostředků do konce roku 2027 nutí obec Trojanovice zajímavý projekt firmy Gravitricity odmítnout. Projekt by byl zajímavý jedině v případě, kdyby obec Trojanovice v území neměla jiný záměr. V

takové situaci však obec Trojanovice v současné době není. Obec Trojanovice si však velmi cení otevřeného a férového přístupu firmy Gravitricity, kdy není slibováno něco, co není možné splnit.

2. Varianta CAES Malík

Po prostudování stanoviska zástupců ČVUT bylo zhodnoceno využití stlačeného vzduchu jako velmi nejistá a komplikovaná varianta, která nemá stejně jako projekt firmy Gravitricity zpracované ekonomickotechnické řešení. Navíc se jedná pouze o matematický model bez vzorové aplikace. Projekt počítá s betonovým uzavřením jam, což je pro údržbu jam nepřijatelné. Dále nepočítá s lokálními podmínkami, jako je přítok důlních vod, kdy za cca 10 let by při zazátkování byla jáma naplněna vodou. To znamená, že úložiště stlačeného vzduchu by se s časem snižovalo až na nulovou kapacitu. Celý projekt je také velmi zajímavý, ale musí projít ještě dlouhým procesem vývoje a výzkumu, než jej bude možné aplikovat. Obec Trojanovice oceňuje konstruktivní a realistický přístup pana doc. Josefa Malíka k citlivé problematice Dolu Frenštát.

3. Varianta geotermálního využití důlní vody

Tato varianta byla zamítnuta z důvodu velmi malé ekonomické výtěžnosti. Na toto využití je zpracován nejvíce podrobný projekt ze všech předložených záměrů. Ekonomicky jsou zde popsány dvě varianty, kdy jedna je ekonomicky záporná a druhá ekonomicky pozitivní ve výši 4,4 mil. Kč za 20 let provozu, což činí průměrný roční zisk 220 tis. Kč. Tento zisk je naprosto neadekvátní tomu, že by uprostřed areálu zůstaly dvě nezlikvidované jámy naplněné vodou. V rámci projektu také není ekonomicky ani technicky řešeno následné odčerpání vody po životnosti projektu a příprava pro zásyp. V případě započtení těchto nákladů by projekt zřejmě vyšel i ve druhé variantě negativně.

4. Varianta přečerpávací elektrárny

Tato obci Trojanovice nebyla do termínu pro rozhodnutí (6. května 2022) doručena.

Obec Trojanovice se i přes historicky dlouhodobý postoj veřejnosti požadující zasypání Dolu Frenštát snažila s odborníky posoudit řádně všechny projekty a je nutno konstatovat, že za municipalitu žádný z projektů nepředstavuje převís benefitů nad riziky a ani vyrovnanost těchto dvou charakteristik. Naopak převís rizik nad velmi malými nebo nejistými benefity je natolik významný, že alternativní využití jam je nutné ze strany obce Trojanovice zamítnout, a obec Trojanovice

d o p o r u č u j e

státnímu podniku Diamo pokračovat ve stanoveném harmonogramu likvidace jam na Dole Frenštát.

.....

Mgr. Jiří Novotný

starosta obce Trojanovice

Použité dokumenty:

1. Studie DP Trojanovice - Geologicko ložisková část - RNDr. Opletal 2008
2. Studie DP Trojanovice - Geologicko morfologická část - prof. Demek a kol 2011
3. Znalecký posudek k otázce konzervace jam - prof. Aldorf 18.5.2002
4. Dekret o uzamčení země Valašské na 100 roků
5. Kulatý stůl I. 25.6.2029
6. Kulatý stůl II. 21.11.2019
7. Kulatý stůl III. 2.9.2020

8. Kulatý stůl IV. 7.4.2020
9. Rozhodnutí - likvidace hlavních důlních děl - 20.8.2021
10. Projektový záměr Likvidace Dolu Frenštát 6_2020
11. Zápis č. 1. - Revitalizace a transformace území dolu Frenštát - úvodní jednání 28.4.2021
12. Zápis č. 84. - Revitalizace a transformace území dolu Frenštát 15.12.2021 - Gravitricity
13. Zápis č. 122. - Revitalizace a transformace území dolu Frenštát 7.4.2022 - Kulatý stůl PS PČR
14. Zápis č. 130. - Revitalizace a transformace území dolu Frenštát 24.4.2022 - Malík
15. Podání patentu CAES - doc. Malík
16. Popis technologie CAES - doc. Malík
17. Zápis č. 140. - Revitalizace a transformace území dolu Frenštát 28.4.2022 - MPO, Gravitricity
18. Dopis na Gravitricity 30.4.2022
19. Dopis Gravitricity starostovi Novotnému včetně první přílohy 4.5.2022
20. ENG-000211 Předběžná studie proveditelnosti
21. Kopie prezentace ze dne 28. dubna 2022
22. Tabulka potřebných povolení 4.5.2022
23. Vyjádření ÚGN AV ČR 4.5.2022
24. Využití geotermální energie jam 3_2022
25. Odpověď ČEPS 26.4.2022
26. Zhodnocení projektu Gravitricity a CAES ze strany ČVUT 3.5.2022

Rozdělovník:

Diamo s.p., Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem
Gravitricity Ltd., 316 Beulah Hill, London SE19 3HF, Spojené království
Doc. Josef Malík, Šmeralova 814, 742 58 Příbor
Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, 110 15 Praha 1